

Kako prihaja Uber

Uber v Sloveniji sodeluje z neoliberalcem in ljubljansko občino / Klemen Košak

Ko je ameriško podjetje Uber prejšnji teden napovedalo, da si želi aplikacijo za naročanje prevoznov čim prej ponuditi tudi v Ljubljani, je tiskovno konferenco vodil Mark Boris Andrijanič, ki je za zdaj edini javno prepoznavni slovenski predstavnik Uberja. Glede na uradni naziv s podjetjem sodeluje na področju zakonodaje v Jugovzhodni Evropi.

Mark Boris Andrijanič je zastopnik oziroma »kancler«, kot si pravi, Akademskoga društva Pravniki. To društvo je znano po prirejanju rdeče maše, na kateri pravniki in študenti prava pod vodstvom škofov prosijo »svetega duha za pomoč in razsvetljenje pri delu in študiju«. V imenu tega društva je pred dvema letoma Andrijanič oglaševal peticijo za privatizacijo, v kateri je videl pot do Slovenije, kjer bi bili posamezniki nagrajeni po merilu »poštene podjetnosti«. Neoliberalne vrednote je širil tudi v okviru Mreže idej, ki prireja dogodke, na katerih mlade prepričuje, da lahko »samo z lastno podjetnostjo in proaktivnostjo premagamo brezizhodnost«. Še

Uberlobist Mark Boris Andrijanič / Foto: Borut Krajnc

prej je sodeloval z Inštitutom Jožeta Pučnika, eno prvih »civilnodružbenih« organizacij pod pokroviteljstvom politične desnice oziroma stranke SDS.

Njegovo sodelovanje z Uberjem ni presenetljivo, saj bi si težko predstavljali bolj neoliberalno podjetje. Ustanovitelj Travis Kalanick je privrženec objektivizma,

Moralna zmaga

Emilija Mrlak, žena pokojnega Tonija Mrlaka / Foto: Borut Krajnc

Po 25 letih se je končal pravni boj Emilije Mrlak, ki na slovenskih sodiščih že v izhodišču ni imela nikakršne možnosti za zmago / Jure Trampus

Pred dnevi je okrožno sodišče v Ljubljani zavrnilo zahtevo Emilije Mrlak, žene pokojnega pilota Tonija Mrlaka, za uvedbo sodne preiskave zoper brigadirja Antona Krkoviča. Ta naj bi bil neposredno odgovoren za sestrelitev helikopterja, ki ga je med osamosvojitveno vojno pilotiral Mrlak; takrat je v goreči gazeli umrl še tehnik letalec Bojanče Sabinovski. Mrlak je bil sicer pilot v JLA, a se je vseskozi dogovarjal za prestop v teritorialno obrambo. Njegov helikopter ni bil oborožen, ko je padel, je bil natovorjen zgolj s kruhom...

Zavrnitev sodne preiskave ni bila nobeno presenečenje, država Slovenija, njeni organi pregona, sodišča, policisti, tožilci so se vseskozi otepali iskanja resnice. Padec gazele so tožilci preiskovali že v devetdesetih letih, a so primer, ker naj ne bi bilo mogoče ugotoviti, kdo je zares streljal in zakaj, pospravili v arhiv – elementi kaznivega dejanja sicer niso bili neposredno zanikani, toda primera niso nikoli zares preiskali.

Po dveh desetletjih čakanja, potem ko je Dragica Potočnjak o Toniju Mrlaku napisala knjigo, ki se bere kot obtožni predlog, vdovi ni preostalo drugega, kot da s pregonom poskusi sama. Nazadnje je bila neuspešna, tudi zaradi, kot pravi nekdanji ustavni sodnik Matevž Krivic, »sramotnega pravniškega slaloma z namenom

izmikanja in sprenevedanja«, ki si ga je ves ta čas privoščila Slovenija.

Pravno-formalno je Krkovič nedolžen, nekatera kazniva dejanja so zastarala, o drugih sodišče ne dovoli preiskave. Država ni želela opraviti s svojo slabo vestjo. A Mrlakova ni jezna, morda je razočarana, tudi zato, ker se ji v vsem tem času ni nihče zares opravičil. »Dosegla pa sem moralno zmago,« trdi, država je pokazala pravi obraz, tudi družba ga je, »a žal ne vidim več nobene možnosti, da bi lahko v Sloveniji še kaj doseгла.«

Vsaka družba se težko sooči s svojimi zločini. Dejstvo, da Slovenija pravno ni preiskala odgovornosti za zunajsodne poboje po drugi svetovni vojni, je eden od dokazov za takšno trditve. Popolnoma enako je s temno stranjo osamosvojitve. Nepotrebna smrt Mrlaka in Sabinovskega ni edini madež, napad teritorialcev na umikajoče se vozilo JLA v Škofijah je še en takšen primer, streljanje na helikopter z oznakami Rdečega križa prav tako. Da se o teh stvareh ni odkrito govorilo takoj po osamosvojitvi, je še razumljivo, da se od iskanja odgovornosti beži četrto stoletja kasneje, pa ne.

Vendar boj za resnico vdove padlega pilota ni bil zamen. Toliko let po vojni se je izkazalo, da so osamosvojitelji, posamezniki, ki so se hvalili s svojimi »junaškimi dejanji«, zgolj navadni ljudje. So dobri in slabi. Nič ni svetega v tem, da si se nekoč boril za Slovenijo. Lažni mit o brezmadežnih osamosvojiteljih se je začel podirati, a družba katarze vseeno še ni doživela.